

Haberler > Yazarlar > Ertuğrul ÖZKÖK > King Kong'un yanındaki 6197 NO'lu binada çıkan o yangında meğer ne yanmış

Ertuğrul Özkök

King Kong'un yanındaki 6197 NO'lu binada çıkan o yangında meğer ne yanmış

7 Temmuz 2019

1 Haziran 2008...

Pazar sabahı saat 04.43...

New England Caddesi'ndeki binanın tepesinde aniden yükselen alevleri ilk gören civardaki tema parkında çalışan bir görevliydi...

Yangın, dev King Kong robotunun bulunduğu yerin hemen yanındaydı.

Alevler biraz sonra King Kong'u sarmış, oradan biraz ilerideki küçük bir meydana sıçramıştı.

*

Burası 1980'li yılların en ünlü filmlerinden biri olan "**Geleceğe Dönüş**"ün (Back to the Future) en önemli sahnelerinden birinin çekildiği Southsea Meydanı'ndı.

önemli sarnitelerinden birinin çekildiği Courthouse meydanı yalı...

Yanan, dünyanın en ünlü film şirketlerinden Universal stüdyolarına ait binalardan biriydi.

Her gün binlerce insanın gezdiği, o ünlü film sahnelerinin çekildiği dekorların sergilendiği tema parkının hemen yanındaydı.

*

Yangın çıkan yer de “**6197 numaralı bina**” olarak biliniyordu.

Burası Universal stüdyolarına ait filmlerin ve videoların orijinallerinin korunduğu depoydu.

Ertesi gün çıkan gazetelerde sadece şu ibareler geçiyordu:

“**Çok sayıda sinema ve televizyon görüntüsü yandı...**”

*

Doğruydı... O binada Universal’in film ve video arşivi vardı.

Ancak bu arşiv binanın sadece üçte ikisini kaplıyordu.

Geriye kalan bölümdeki 5.5 metrelik raflarda saklanan bir başka arşiv daha vardı ki, aradan geçen 11 yıl boyunca dünya o sabah yanan şeylerin ne olduğunu öğrenemeyecekti.

Çünkü kimsenin fark etmediği şey şuydu:

Yangının çıktığı tarihte o binada, orada olmaması gereken çok önemli bir arşiv daha vardı.

O SABAH DÜNYA MÜZİK MİRASININ 500 BİN MASTER’I YANIP YOK OLMUŞ

Olay geçen ay, tam zamanıyla 11 Haziran günü New York Times gazetesinde yayınlanan uzun bir yazıyla patladı.

Yazıyı kaleme alan **Jody Rosen** adlı bir araştırmacıydı.

Zaman zaman New York Times Magazine’e böyle uzun araştırma yazıları yazıyordu.

Jody Rosen, 11 yıl sonra tüm dünya müzik çevrelerini dehşete düşüren bir gerçeği ortaya çıkarmıştı.

O sabah o binada, dünyanın en önemli müzik arşivi de yanmıştı.

Arşiv derken, müziğe ait belgeler değil, 1940’lardan beri kaydedilen plakların “**master**”larıydı yok olan.

Amerikalı gazeteciye göre o sabah orada dünya müzik varlığının 500 bin master’ı yanıp kül olmuştu.

Dünya müzik tarihinin en büyük felaketiydi bu.

‘NE OLACAK CANIM DİJİTAL KOPYASI YOK MU’ DİYENLERE

Master, “Kaydedilen bir müzik parçasının yerine konamayacak ilk ve tek kopyası” demekti.

Yani hiçbir kopyanın sahip olmadığı aslıydı.

Ne var bunda, zaten çoğu dijital olarak “**remaster**” edilmedi mi diyebilirsiniz...

Hayır o kadar basit değil.

Müzik 50 yıla yakın süreyle analog tekniklerle metal teyplere kaydedilmişti.

Ancak bu kayıtlarda her bir enstrüman ayrı ayrı olarak banda alınıyor ve master'ın ayrı bir bölümüne kaydediliyordu.

Daha sonra bunlar stüdyolarda miks ediliyordu.

Yani, kaydedilen müziğin aslına en uygun orijinali buydu. Ama asıl önemli bilgi şuydu.

Bunlar dünyanın en büyük müzik şirketi olan “**Universal Music Group**”un elindeki master'lardı.

Yani bütün dünyadaki kayıtlı müziğin neredeyse yüzde 50'sine sahip grubun elindeki en kıymetli hazine.

BİLLIE HOLIDAY'IN BÜTÜN MASTER'LARI YOK OLDU - NELER YANDI 1

Yananlar arasında dünya müzik tarihinin **Louis Armstrong, Duke Ellington, Ella Fitzgerald** gibi dev isimlerinin en büyük klasikleri de vardı. Mesela Decca şirketinin çıkardığı **Billie Holiday**'in bütün master'ları yanmış, yok olmuştu.

O yüzden bunlara “**Müziğin nesli tükenen türleri**” deniyor.

Universal Music Group, bugün bütün dünyadaki kayıtlı müziğin neredeyse yarısını temsil ediyordu.

'ROCK AROUND THE CLOCK'UN ORJİNAL KAYDI DA YOK OLDU - NELER YANDI 2

Yanan master kalıplar içinde dünya caz müziğinin şu en ünlü isimlerinin kayıtları da vardı:

Muddy Waters, Howlin' Wolf, Willie Dixon, Bo Diddley, Etta James, John Lee Hooker, Buddy Guy ve Little Walter. Aretha Franklin'in kilise korosundayken kaydedilen kayıtları, dünyanın en ünlü caz sanatçılarından **John Coltrane**'in şarkılarının çoğu, **Count Basie, Coleman Hawkins, Dizzy Gillespie, Max Roach, Art Blakey, Sonny Rollins, Charles Mingus, Ornette Coleman, Alice Coltrane, Sun Ra, Albert Ayler, Pharoah Sanders** gibi caz devleri. Bill Haley and His Comets'in, rock'n roll müzik dönemini açan efsane şarkısı “**Rock Around the Clock**”un master'ı da o yangında yok olmuş.

ERİC CLAPTON, NİRVANA, QUEEN, ELTON JOHN, EMİNEM DE GİTTİ - NELER YANDI 3

YANANLAR arasında pop müziğinin dünü ve bugünü de var: Burt Bacharach, Joan Baez, Neil Diamond, Sonny and Cher, The Mamas and the Papas, Joni Mitchell, Captain Beefheart, Cat Stevens, The Carpenters, Gladys Knight and the Pips, Al Green, The Flying Burrito Brothers, Elton John, Lynyrd Skynyrd, Eric Clapton, Jimmy Buffett, the Eagles, Don Henley, Aerosmith, Steely Dan, Iggy Pop, Rufus and Chaka Khan, Barry White, Patti LaBelle, Yoko Ono, Tom Petty and the Heartbreakers, The Police, Sting, George Strait, Steve Earle, R.E.M., Janet Jackson, Eric B. and Rakim, New Edition, Bobby Brown, Guns N' Roses, Queen Latifah, Mary J. Blige, Sonic Youth, No Doubt, Nine Inch Nails, Snoop Dogg, Nirvana, Soundgarden, Hole, Beck, Sheryl Crow, Tupac Shakur, Eminem, 50 Cent and the Roots.

MÜZİK MASTER'ININ SİNEMA ARŞİVİNDE NE İŞİ VARDI

2008'de yangından sonra kimsenin aklına böyle bir şey gelmemiştir.

Çünkü orası bir sinema şirketine aitti. Dolayısıyla kimsenin aklına orada müzik kayıtlarının bulunabileceği gelmemiştir. Oysa Universal'in elindeki UMG, yani Üiversal Müzik Şirketi, 2006 yılında Fransız Vivendi grubuna satılmıştı.

Vivendi, kendisine geçen bütün master'ları, kira karşılığı Universal'in Los Angeles'taki stüdyolarında 6197 numaralı binada muhafaza ettiriyordu. Dolayısıyla film ve televizyon malzemesi ile birlikte müzik kayıtları da gitmişti. New York Times yazarı aradan geçen 11 yıldan sonra işte bu müzik felaketini ortaya çıkarıyordu.

PRINCE MASTER İÇİN NE DEMİŞTİ

"EĞER müzisyen olarak siz master'ınızın sahibi değilseniz, master'ınız sizin sahibinizdir."

ERTEGÜN'ÜN DEPOSUNDAKİ YANGINDA NELER GİTTİ - ÖTEKİ FELAKETLER 1

New York Times'ta yayınlanan yazıda bizi yakından ilgilendiren bilgiler de var.

Mesela **Ahmet Erteğün**'ün Atlantic şirketinin çok sayıda master'ı da bir başka yangında yok olmuş.

Erteğün 1970'lerde New York'ta Manhattan'da bulunan şirketindeki master'ların çok yer tuttuğunu söyleyerek CFO'suna bir depo bulmasını istemiş.

CFO da bir yakınının New Jersey'deki deposunu bulmuş.

İşte bu depoda 8 Şubat 1978 günü bir yangın çıkmış.

Atlantic'in 1949-1969 arasında kaydedilen 5000 session kaydının tamamı gitmiş.

Bunlar arasında **Aretha Franklin, Ray Charles, John Coltrane** ve **Ornette Coleman** gibi caz devlerinin session kayıtları da bulunuyormuş.

SOUL MÜZİĞİN HAZİNESİ DE SALATA SOSU ALTINDA KALMIŞ - ÖTEKİ FELAKETLER 2

Aynı yazıdan şunu da öğrendik.

Soul müzik türünün en büyük yayıncı şirketi olan Tamla Motown'ın New Jersey'deki master'larının başına da 2004 yılında bir felaket gelmiş.

Şirketin bulunduğu deponun üzerinde çok büyük bir yemek servisi şirketi varmış. Bir gün su boruları patlamış, orada depolanan çok büyük miktardaki salata sosları da sulara karışmış ve alttaki bütün kayıt teypleri bu salata sosu seli altında kalmış. Depoda 350 bin master kayıt bulunuyormuş.

Ancak akıllı davranan görevlilerin çok hızlı hareket etmesi ile çoğu kurtarılmış. 12 adet dev soğutuculu TIR getirilmiş. Islanan teypler kurutulmuş.

FETÖ ARŞİVİ DEPOSUNDAKİ MASTER MÜZİK KAYITLARI

Yine bu yazıdan öğreniyoruz ki, bugün artık çok sayıda müzik şirketi master kayıtlarını dünyanın en büyük dijital depolama şirketi olan "**Iron Mountain**" şirketinin sığınaklarında koruyormuş. Şirketin Amerika'nın birçok yerinde böyle sığınak depoları varmış.

6197 numaralı binadaki yangından sonra UMG 250 bin master'ını şirketin Pensilvanya'daki sığınağına nakletmiş.

Bir zamanlar okumuştum. FETÖ örgütünün Türkiye'den taşınan illegal kayıtları ve belgeleri de aynı şirketin Pensilvanya'daki sığınaklarında saklanıyormuş.

YANMAYAN MASTER'LARI BEKLEYEN ASIL FELAKET

Ancak bu master'ların depolara konulması da sorunu çözmiyor.

Şimdi daha büyük bir tehlike var.

Aranan master'lar sığınaktaki raflarda bulunamıyor.

Çünkü yüz binlerce master var ve bunlar raflara barkodla işaretlenerek konuyor.

Böylece bulunmak istendiğinde bu barkodla aranıyor.

New York Times yazarı bir başka skandalı daha ortaya çıkardı.

Bu master'ların küçümsenmeyecek bir bölümü yanlış barkodla kaydedilmiş.

Yani bugün arandığında bir türlü bulunamıyor.

Onlar için "**Tarih içinde kaybolmuş arkeolojik şehirler**" benzetmesi yapılıyor.

Anlayacağınız bu kayıtlar artık, ancak müziğin arkeolojik kazılarıyla ortaya çıkarılabilecek antik eserler haline geldi...

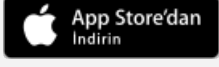
Bulunmak için müzik Indiana Jones'ları gerekecek.

ÖNEMLİ NOT

Bütün bu bilgiler Jody Rosen'in 11 Haziran 2019 günü New York Time gazetesinde yayınlanan

Batın bu enghen eey, nece in i i nizan e te gane new i em kime galece me yaymak an
olağanüstü makalesinden derledim.

HER YERDE HÜRRİYET

DİĞER KANALLAR

[Facebook](#)

[Twitter](#)

[RSS](#)

[Kişisel Verilerin Korunması](#)

[Hürriyet Kurumsal](#)

[Bize Ulaşın](#)

Hürriyet
com.tr

© Copyright 2022 Hürriyet Gazetecilik ve Matbaacılık A.Ş